

महावृत्त

संपादक-अशोक हनवते.मो-9421094991,7264079990

लातूर वर्ष ४ थे अंक ८८ वा गुरुवार दि.०५ सप्टेंबर २०२४ पृष्ठे ४

स्वागत मूल्य २ रु.

राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू यांच्या हस्ते विश्वशांती बुद्ध विहाराचे लोकार्पण

विहाराची वैशिष्ट्ये

राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू यांच्याहस्ते आज लोकार्पण झालेले उदगीर येथील विहार कर्नाटक येथील कलभूगीच्या बुद्ध विहाराची प्रतिकृती आहे. एक हैंडरटर १५ आर जागेवर या विहाराची उभारणी करण्यात आली आहे. विहारात १२०० अनुयायांची बैठक यवस्था असलेले ध्यान केंद्र तयार करण्यात आले आहे. विहार परिसरात प्रवेश करण्यासाठी एक मुख्य प्रवेशद्वार तयार करण्यात आले आहे. या प्रवेशद्वाराची रचना बिहारमधील सांची स्तूपाप्रमाणे करण्यात आली आहे.

उदगीर :- उदगीर येथील तळवेस परिसरातील नवनिर्मित विश्वशांती बुद्ध विहाराचे राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू यांच्याहस्ते आज लोकार्पण झाले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी राज्यपाल सी.पी.राधाकृष्णन, विशेष अतिथी मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, केंद्रीय सामाजिक न्याय व सक्षमीकरण राज्यमंत्री रामदास आठवले हाते. कायद्यक्रमास उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, ग्रामविकास तथा जिल्हाचे पालकमंत्री गिरेश महाजन, क्रीडा मंत्री संजय बनसोडे, महिला व बालविकास मंत्री आदिती तटकरे, सर्वशी आमदार विक्रम काळे, सर्वेश कराड, अभिमन्यु पवार, जिल्हाधिकारी वर्षा ठाकूर-घोरे यांचीही उपस्थिती होती.

सुरुवातीला राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू यांच्याहस्ते कोनशिलेचे अनावरण, फीत कापून विहाराचे लोकार्पण करण्यात आले. यावेळी राष्ट्रपती यांनी विहारातील गोतम बुद्ध यांच्या मूर्तीस, तसेच डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या अर्थाकृती पुतळ्यास पुष्प अर्पण करून अभिवादन केले. यावेळी बुद्ध वदना झाली. वदनेनंतर उपस्थित बोद्ध पिंकूना राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू विचर दान केले. बोद्ध पिंकू यांनी राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू याना गोतम बुद्धांची मूर्ती भेट दिली. क्रीडा मंत्री बनसोडे यांनी उपस्थित सर्व मान्यवरांचे स्वागत केले.

हेलीकॉप्टर उडाले आकाशी; लाडक्या बहिणी राहिल्या उपाशी

लातूर : प्रतिनिधी उदगीर येथील महाराष्ट्र उदयगिरी महाविद्यालयाच्या मैदानावर मुख्यमंत्री महिला सशक्तीकरण अभियानांतरीत मुख्यमंत्री माझी लाडकी बर्हीण योजना, मुख्यमंत्री युवा कार्य प्रशिक्षण योजना आणि शासन आपल्या दारी योजना कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू राज्यपाल सी.पी.राधाकृष्णन योजना आणि शासन आपल्या दारी योजना कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू राज्यपाल सी.पी.राधाकृष्णन योजना आणि शासन आपल्या दारी योजना कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. तर प्रमुख पाहणे म्हणून मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, केंद्रीय सामाजिक न्याय व सक्षमीकरण राज्यमंत्री रामदास आठवले, उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, ग्रामविकास तथा जिल्हाचे पालकमंत्री गिरेश महाजन, क्रीडा मंत्री संजय बनसोडे, महिला व बालविकास मंत्री आदिती तटकरे, सर्वशी आमदार विक्रम काळे, सर्वेश कराड, अभिमन्यु पवार, जिल्हाधिकारी वर्षा ठाकूर-घोरे यांचीही उपस्थिती होती. कार्यक्रम होईपर्यंत बहिण लाडकी होती. कार्यक्रम आटोपल्यानंतर मात्र बहिणीची अवस्था हेलीकॉप्टर उडाले आकाशी, लाडक्या बहिणी राहिल्याची उपाशी, अशी झाली. महाराष्ट्र उदयगिरी महाविद्यालयाच्या मैदानवरील विचारपिठावर दुपारी १२.१७ वाजता राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू यांचे आगमन झाले. स्वागत समारंभ, विविध योजनांतील लाभार्थ्यांना

प्रमाणपत्राचे वितरण, मान्यवरांचे मनोगत झाल्यानंतर दुपारी १.२३ वाजता राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू यांच्या भाषणाला सूरुवात झाली. त्यांनी महिला सक्षमीकरणाविषयी अंतर्यामी प्रभावीषणे आपले मनोगत व्यक्त केले. दुपारी १.३६ वाजण्याच्या सूमारास राष्ट्रपतीचे मनोगत संपले. त्यांनंतर कार्यक्रमाची सांगता झाली. सर्व मान्यवरांचा ताफा शासकीय विश्रामगृहाकडे गेला.

पोलिसांनी शासकीय विश्रामगृह ते महाराष्ट्र देविगिरी महाविद्यालयासमोरील प्रांगणातील हेलीपॅडपर्यंतचा सूर्णा रस्ता ताब्यात घेतला. सर्वप्रकारी वाहने रोख्याण्यात आली. राष्ट्रपतीचा कॅन्वा गेल्याचिंवाय एकही वाहन सोडले नाही. कार्यक्रमास आलेल्या सर्व लाडक्या बहिणी रस्त्याच्या दूरफा थांबेल्या होत्या, काही बहिणी थकून खाली बसल्या होत्या. पाऊसात पिंजत होत्या. काही बहिणी भूक्ल लागल्याने बिस्कुट, फरसान खात होत्या. दरम्यान सर्व मान्यवरांनी विश्रामगृहावर भोजन घेतल्यानंतर त्यांचा ताफा हेलीपॅडकडे निघाला. दुपारी ३.३८ वाजण्याच्या सुमारास मान्यवरांना घेऊन हेलीकॉप्टर आकाशी उडाले. बहिणी मात्र उपाशी राहिल्याचे चित्र कार्यक्रम स्थळी होते. हेलीकॉप्टर आकाशी उडाल्यानंतर पोलिसांनी वाहतूक सुरु केली. वाहनांची पार्किंग कार्यक्रमस्थळापासून दोन-नीने किलो मीटरवर होती. लाडक्या बहिणीनी कसेबरे चालत वाहनतळ गाठून वाहनात बसल्या आणि आपापाल्या गावी निघून गेल्या.

राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू यांचे उदगीर येथील हेलिपॅडवर आगमन

लातूर : राष्ट्रपती द्वौपदी मुर्मू यांचे आज सकाळी हेलीकॉप्टरने नांदेड येथून उदगीर येथील हेलिपॅडवर आगमन झाले. राज्यपाल सी.पी.राधाकृष्णन, ग्रामविकास मंत्री गिरेश महाजन यांनी त्यांचे पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत केले. यावेळी पोलीस अतिरिक्त पोलीस महासंचालक दिपक पांडे, एनसीसी, लातूरचे एओ लेफ्टनेंट कर्नल वायवी सिंग, जिल्हाधिकारी वर्षा ठाकूर-घोरे, पोलीस अधीक्षक सोमय मुंदे उपस्थित होते.

माजी मंत्री आमदार अमित देशमुखांची शेतकऱ्यांच्या नुकसानीची पाहणी शेतकऱ्यांना तातडीची मदत करण्याची सरकारकडे मागणी

लातूर, चाकूर, देवणी तालुक्यातील विविध ठिकाणी केली पाहणी

लातूर / प्रतिनिधी :- राज्याचे माजी वैद्यकीय शिक्षण सांस्कृतिक कार्यक्रमी व लातूर जिल्हाचे माजी पालकमंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी आज बुधवार दि. ४ सप्टेंबर २४ लातूर तालुक्यातील कातपूर, चाकूर तालुक्यातील घरणी, देवणी तालुक्यातील जवळ्या येथे भेट देऊन, अतिवृष्टीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांच्या पिकांची पाहणी केली. अतिवृष्टीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकरी बांधवांचे मोठे नुकसान झाले आहे. शासन आणि प्रशासनाने या संकटात शेतकऱ्यांच्या पाठीशी उभे रहावे. लवकरच सर्व पंचनामे पूर्ण करून शेतकऱ्यांना मदत पुरवली जावी. अशी मागणी त्यांनी केली. राज्याचे माजी वैद्यकीय शिक्षण सांस्कृतिक कार्यक्रमी व लातूर जिल्हाचे माजी पालकमंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी आज बुधवार दि. ४ सप्टेंबर २४ लातूर तालुक्यातील कातपूर, चाकूर तालुक्यातील घरणी, देवणी तालुक्यातील जवळ्या येथे भेट देऊन, अतिवृष्टीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकरी बांधवांचे मोठे नुकसान झाले आहे. शासन आणि प्रशासनाने या संकटात शेतकऱ्यांच्या पाठीशी उभे रहावे. लवकरच सर्व पंचनामे पूर्ण करून शेतकऱ्यांना मदत पुरवली जावी. अशी मागणी त्यांनी केली. राज्याचे माजी वैद्यकीय शिक्षण सांस्कृतिक कार्यक्रमी व लातूर जिल्हाचे माजी पालकमंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी आज बुधवार दि. ४ सप्टेंबर २४ लातूर तालुक्यातील कातपूर, चाकूर तालुक्यातील घरणी, देवणी तालुक्यातील जवळ्या येथे भेट देऊन, अतिवृष्टीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकरी बांधवांचे मोठे नुकसान झाले आहे. शासन आणि प्रशासनाने या संकटात शेतकऱ्यांच्या पाठीशी उभे रहावे. लवकरच सर्व पंचनामे पूर्ण करून शेतकऱ्यांना मदत पुरवली जावी. अशी मागणी त्यांनी केली. राज्याचे माजी वैद्यकीय शिक्षण सांस्कृतिक कार्यक्रमी व लातूर जिल्हाचे माजी पालकमंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी आज बुधवार दि. ४ सप्टेंबर २४ लातूर तालुक्यातील कातपूर, चाकूर तालुक्यातील घरणी, देवणी तालुक्यातील जवळ्या येथे भेट देऊन, अतिवृष्टीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकरी बांधवांचे मोठे नुकसान झाले आहे. शासन आणि प्रशासनाने या संकटात शेतकऱ्यांच्या पाठीशी उभे रहावे. लवकरच सर्व पंचनामे पूर्ण करून शेतकऱ्यांना मदत पुरवली जावी. अशी मागणी त्यांनी केली. राज्याचे माजी वैद्यकीय शिक्षण सांस्कृतिक कार्यक्रमी व लातूर जिल्हाचे माजी पालकमंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी आज बुधवार दि. ४ सप्टेंबर २४ लातूर तालुक्यातील कातपूर, चाकूर तालुक्यातील घरणी, देवणी तालुक्यातील जवळ्या येथे भेट देऊन, अतिवृष्टीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकरी बांधवांचे मोठे नुकसान झाले आहे. शासन आणि प्रशासनाने या संकटात शेतकऱ्यांच्या पाठीशी उभे रहावे. लवकरच सर्व पंचनामे पूर्ण करून शेतकऱ्यांना मदत पुरवली जाव

संपादकीय....

शीतकार्याचे उत्पन्न

देशातील शेतकर्याचे उत्पन्न वाढवण्यासाठी डिजिटल तंत्रज्ञानाचा वापर आणि व्यवस्थापनावर भर देणार्या सात महत्त्वपूर्ण योजनांना केंद्रीय मंत्रिमंडळाने मंजुरी दिली. या सर्व योजनांवर १४ हजार कोटी रुपयांपेक्षा जास्त निधी खर्च केला जाणार आहे. सरकारने ज्या सात योजना जाहीर केल्या त्या कागदावर जरी व्यवस्थित दिसत असल्या तरी त्याची अंमलबजावणी कशाप्रकारे होणार आहे, हा मात्र संशयाचा मुद्दा असू. शकतो. पंतप्रधान नंरेंद्र मोदी २०१४ मध्ये जेव्हा पहिल्यादा पंतप्रधान झाले तेव्हा त्यांनी आपल्या पहिल्याच भाषणामध्ये २०२२ पर्यंत देशातील शेतकर्याचे उत्पन्न दुप्पट करण्याची घोषणा केली होती.

आता २०२४ मध्ये तिसर्यादा पंतप्रधानपदावर विराजमान झालेल्या नरेंद्र मोदी यांनी देशातील बळीराजाचे उत्पन्न खरोखरच दृप्पट झाले आहे की नाही याचा शोध घेण्याची गरज आहे. गेल्या काही वर्षाच्या कालावधीमध्ये पंजाब, हरियाणा आणि दिल्लीसह देशाच्या विविध राज्यांमध्ये ज्या प्रकारे शेतकरी आंदोलने होत आहेत ती पाहता देशातील बळीराजा समाधानी नाही आणि त्याच्या उत्पन्नामध्येही समाधानकारक वाढ झालेली नाही हेच समोर येताना दिसत आहे.

साहजिकच केंद्रीय मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत घेण्यात आलेल्या या निर्णयांचाही समावेश यापूर्वी घेण्यात आलेल्या शेतकरीविषयक निर्णयांच्या यादीमध्ये झाला, तर त्याचा काहीच उपयोग होणार नाही. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी सत्तेवर आल्यापासून 'डिजिटल इंडिया'चा नारा दिला आहे आणि आता या नव्या निर्णयांमध्ये सुद्धा शेतकर्यासाठी डिजिटल माध्यमाचा वापर करण्यावर जास्त भर असणार आहे. पण गेल्या अनेक वर्षांपासून देशातील बळीराजाचा जो मूळभूत प्रश्न आहे तो म्हणजे त्याच्या शेतीमालाला योग्य किंमत मिळणे.

त्याबाबत जर यांग्य विचार झाला तरच शेतकर्याच उत्पन्न दुपट करण्याचे स्वप्न साकार होऊ शकते. याचा विचार सर्व सत्ताधार्यांना करावा लागणार आहे. वर्षभर मेहनत करून शेतकरी आपल्या शेतामध्ये जरी पिके पिकवत असला तरी ती अनेक वेळा एजंटांच्या आणि मध्यस्थाच्या घशात जातात आणि हे एजंट आपली तिजोरी गरम करतात आणि शेतकर्याच्या खिशात मात्र किरकोळ पैसे पडतात. ही प्रक्रिया वर्षानुवर्ष सुरु आहे. देशात सर्वच तालुका पातळीवर जरी कृषी उत्पन्न बाजार समित्या स्थापन झाल्या असल्या, तरी या बाजार समित्यांनासुद्दा राजकारणाचे वलय असल्यामुळे त्याचा फटका या बाजार समितीच्या कार्यपद्धतीला अनेक वेळा बसताना दिसतो.

बाजार समितीच्या माध्यमातून जरी शेतकर्यानी शेतमाल विक्रीसाठी उपलब्ध करून दिला तरी त्याला योग्य तो भाव मिळतोच अशी कोणटीही खात्री देता येत नाही. जगातील सर्वात प्रमुख साखर उत्पादक देश असलेल्या भारतामध्ये दरवर्षीच उसाला एफआरपी देण्यासाठी शेतकर्याना आंदोलन करावी लागत आहेत, याचा अर्थ काय घ्यायचा. साखरेसारख्या महत्त्वाच्या नगदी पिकाला दरवर्षी योग्य दर मिळण्यासाठी जर आंदोलन करावे लागत असेल, तर नियोजन पातळीवरच काहीतरी, कुठेतरी चुकते आहे हे आता मान्य करावे लागणार आहे. कांदा आणि टोपटो या पिकांबाबतही दरवर्षी दराबाबत गोंधळ सुरु असतो. या दोन्ही पिकांच्या किमती वाढल्या की सर्वसामान्य नागरिक हैराण होतात आणि त्याच्या किमती कमी झाल्या तर शेतकर्याच्या खिशात काहीच पडत नाही. दरवर्षीच अशा अनेक पिकांबाबत हा दराचा आणि किमतीचा गोंधळ सुरु असूनही अद्याप त्यावर तोडगा निघालेला नाही. कधी काद्याच्या निर्यातीवर बंदी घालायची, तर कधी ती निर्यात बंदी उठवायची याव्यतिरिक्त कोणते वेगळे धोरण सरकारी पातळीवर आखले जात आहे, असेही दिसत नाही. साहजिकच मंत्रिमंडळाने घेतलेले हे जे सात निर्णय आहेत ते वरवर जरी आदर्श वाटत असले, तरी कोणत्याही शेतकर्याच्या विकासासाठी त्याला त्याच्या शेतमालासाठी चांगला पैसा मिळवून देणे हेच उद्दिष्ट समोर ठेवून काम करणे नेहमी महत्त्वाचे असते. मुळात भारतीय शेती पावसावर अवलंबून आहे आणि हा पाऊस जर कमी झाला तर शेतीचे नुकसान होतेच आणि अतिवृष्टी झाली तरीसुद्धा शेतीचे नुकसान होते. देशात अद्यापही शेतकर्याके जलसिंचनाचे उद्दिष्ट पूर्ण झाले नसल्याने पावसावर अवलंबून असणारी शेती नेहमीच बळीराजाला संकटात टाकत असते. या सर्व मूलभूत गोर्धेंचा विचार करण्याएवजी डिजिटल यंत्रांचा वापर करण्याचा आधुनिक विचार केला जात आहे. आधुनिक काळामध्ये जरी डिजिटल यंत्रणा वापरणे अपरिहार्य असले तरी भारतातील अनेक खेड्यांमध्ये अद्यापही शेतकर्याला २४ तास वीज उपलब्ध होत नाही. तो शेतकरी या डिजिटल यंत्रणेचा वापर तरी कसा करणार, हा एक प्रश्न आहे. एखाद्या वर्षी शेतकर्याला चांगले उत्पादन मिळाले तरी योग्य दर मिळेपर्यंत ते उत्पादन साठवण्याची क्षमताही अनेक शेतकर्याकडे नसते. कारण शेतीमाल हा नाशवंत असल्यामुळे कोल्ड स्टोरेजचीसुद्धा पुरेशा प्रमाणात भारतामध्ये अद्याप सोय झालेली नाही. काही मोठ्या बाजार समित्यांमध्ये जरी अशा प्रकारची कोल्ड स्टोरेज असली तरी ती पुरेशी पडत नाहीत. या सर्व मूलभूत सुविधांचा प्राधान्याने विचार केला आणि त्या दिशेने प्रथम प्रयत्न केले, तरच शेतकर्याला आपले काम करणे सोपे जाणार आहे. ज्या अर्थी महाराष्ट्रसारख्या देशातील सर्वात प्रगत राज्यामध्ये अजूनही शेतकर्याच्या आत्महत्याचे प्रमाण वाढतच चालले असेल तर त्या अर्थी शेतकर्याच्या सर्व समस्या सोडवण्यात अद्यापही सरकाराला यश आलेले नाही, हाच एक निष्कर्ष काढता येऊ शकतो. शेतकर्याचे कर्ज माफ करणे किंवा त्याच्या कर्जावरील व्याज माफ करणे अशा प्रकारच्या योजना केवळ वरवरची मलमपटी करण्याचे काम करत असतात. मुळात शेतकर्याने कर्जबाजारी होऊ नये आणि घेतलेले कर्ज त्यांनी फेडावे अशा प्रकारची परिस्थिती निर्माण करण्याचे काम सरकारी पातळीवर कधी होणार आहे, या प्रश्नाचे उत्तर आता शोधावे लागणार आहे. देशातील बळीराजाला सर्व मूलभूत सुविधा मुबलक प्रमाणात उपलब्ध करून दिल्या, तरच शेती फायदेशीर ठरू शकते आणि त्यानंतरच शेतकर्याचे उत्पन्न वाढवण्याचा विचार प्रत्यक्षात येऊ शकतो, हे लक्षात घेतले पाहिजे.

संकल्प विकसित भारताचा, पण

कॅप्टन प्रा. डॉ. बाळासाहेब गोडबोले : एक बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व काही व्यक्ती असे असतात की त्यांचे व्यक्तिमत्त्व विविध कला, गुण, कौशल्य व विविधतेने भारावलेले असते. विविध क्षेत्रातील कार्यामुळे त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वात अनेक पैलूंचा समावेश झालेला असतो. तुझ्या क्षेत्राच्या पदावर जातात त्यावर आपल्या कार्याचा ठसा उमटवतात, आपले वेगळे पण सिद्ध करून आपल्या नाविन्यपूर्ण कार्याने या पदाला न्याय देऊन त्या पदाची प्रतिष्ठा वाढवतात. त्यापैकी बहू आयामी असलेले एक व्यक्तिमत्त्व म्हणजे महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालयातील भूगोल विभाग प्रमुख कॅप्टन प्रा. डॉ. बाळासाहेब मुकुंदराव गोडबोले सर ३२ वर्षांच्या प्रदीर्घ सेवेनंतर सर नुकतेच सेवानिवृत्त झाले. त्या सेवानिवृत्ती निमित्त त्यांच्या कार्याचा आलेख प्रस्तुत लेखातून मांडत आहे. या संबंधी लेखन करण्यासाठी त्यांच्या कार्याचा मागवा घेण्यासाठी मी तेवढा प्रतिभा संपन्न नाही, कार्यक्षेत्र मोठेआहे ते एका लेखात लिहिणे अशक्यप्राय बाब आहे पण त्यांच्या एक सहकारी म्हणून मला जो त्यांचा जवळपास ३६ वर्षांचा सहवास लाभला तो निश्चितच मार्गदर्शक व प्रेरणादायी होता. डॉ. बाळासाहेब गोडबोले भूगोल विषयाचे गढे अभ्यासक, प्राध्यापक व संशोधक आहेत. ३२ वर्ष भूगोल विषयाचे अध्यापन केलेले आहे. भूगोल विषय म्हटला की बहुतेकाच्या कपाळावर वऱ्या पडायला आणि चेह्यावर उन्हाळी वावटळ फिरायला लागल्याचे दिसू लागते. पण विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने कुठलाही निस्स वाटणारा विषय मन लावून तळीन होउन त्यांच्या यशस्वीतेसाठी झटले की, त्यातून यशाला भरती आल्याशिवाय राहत नाही. डॉ. गोडबोले सरांनी आपल्या कार्यकाळात विद्यार्थ्यांमध्ये समरस होउन अवघड विषय सोपा करून शिकवण्याचे महत्वपूर्ण कार्य केले. डॉक्टर बाळासाहेब गोडबोले हाडाचे शिक्षक आहेत, अध्यापनावर त्यांची नितांत निष्ठा आहे. आपल्या विषयावर त्यांची श्रद्धा आहे, त्यांचे प्रेम आहे. खरा प्राध्यापक हा केवळ शिकवत नाही तर विद्यार्थ्यांना प्रेरणा देतो, शिस्त, संस्काराचे धडे आपल्या अध्यापनातून व प्रत्यक्ष कृतीतून देतो, सरांनी आपल्या विद्यार्थ्यांच्या बाबतीत आपल्या निवृत्तीपर्यंत तीच भूमिका निभावली, सरांचे आडानाव गोडबोले असले तरी ते कडक शिस्तीचे भोगते असल्यामुळे ते विद्यार्थ्यांशी गोड संवाद करण्याऐवजी कडक व रागावून संवाद साधत असत, पण त्यामागे विद्यार्थ्यांचे हीत हीच भूमिका असू. स्पष्टवक्तेपणा, निर्मिंडपणा, तत्त्वनिष्ठपणा, सामान्य व हुशार विद्यार्थ्यांबद्दल सतत तळमळ, सामाजिक बांधिलकी, प्रभावी अध्यापन, लेखन कौशल्य, व्यवहारातील पारदर्शकपणा, कडक शिस्तीचे भोक्ते पण तितेकेच मनाने भावूक ही त्यांची विविध अफलातून गुणवैशिष्ट्ये आहेत. सरांच्या कडक शिस्तीमुळे आणि व्यवहारातील पारदर्शकतेमुळे अनेक जण त्यांच्यापासून दुरावले पण त्याचे शल्य त्यांनी कधीच बाळगले नाही.

प्रा.ज्ञानेश वाकुड असत्याशी मन के

आणि आपल्या स्वभावात, वर्तनात कधीच बदल केला नाही. हे त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वातील वेगळेपण मला सातत्याने त्यांच्या सहवासातून फारख भावले. वर करणी ते नारळाच्या वरच्या भागाप्रमाणे टनक असले तरी आतून मात्र ते नारळाच्या गुणर्थमप्रमाणे अत्यंत मुलायम व तितकेच गोड आहेत. हे त्यांच्या सहवासात आल्यानंतरच कळते. डॉ. बाळासाहेब गोडबोले सरांचे जीवन हे एका विद्यार्थ्याचे व प्राध्यापकांचे जीवन आहे. ते कुलगुरु डॉ. जनार्दन वाघमारे, प्राचार्य डॉक्टर सुरेश वाघमारे यांचे विद्यार्थी आहेत. लातूर येथील राजर्षी शाहू महाविद्यालयात सरांनी पदवीपर्यंतचे शिक्षण वसतिगृहात राहनून पूर्ण केले. तर पदव्युत्तर शिक्षण राजश्री शाहू महाविद्यालय लातूर येथून पूर्ण केले. पीएचडी साठीचे संशोधन त्यांनी लातूरचा नागरी भूगोल या विषयावर केले आहे. आई-वडिलांच्या विचाराचा, त्यांनी केलेल्या संस्कारांचा, वारकरी संप्रदायाचा, आंबेडकरी चळवळीचा त्यांच्यावर सखोल प्रभाव आहे. तो त्यांच्या कृतीतून जाणवतो. अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीवर मात करित ते उच्चविद्याविभूषित झाले. शिक्षण क्षेत्रातले एक ध्येयवादी व्यक्तिमत्त्व म्हणून आम्ही त्यांच्याकडे पाहतो. डॉक्टर गोडबोले सरांनी डीएड महाविद्यालय बाबळगाव येथे दीड वर्ष अध्यापनाचे कार्य केले. १९९३ साली महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालयात भूगोल विषयाचे अध्यापक म्हणून रुजू झाले. १९९३ ते २०२४ असा त्यांचा जवळपास ३२ वर्षांच्या शैक्षणिक प्रवासाचा आलेख सतत चढताच राहिलेला आहे. डॉ गोडबोले सरांचे सगळ्यात मोठे योगदान म्हणजे एन.सी.सी. ॲफिसर, लेफ्टनन्ट आणि कॅप्टन म्हणून केलेले कार्य, सन २००० ते २०२४ या २४ वर्षांच्या कार्यकाळात हजारो विद्यार्थ्यांना स्थानिक व राष्ट्रीय पातळीवरील शिबिराच्या माध्यमातून शिस्तीचे, व्यक्तीमहत्व विकासाचे, राष्ट्रभक्तीचे व पर्यावरण संवर्धनाचा संदेश आपल्या कृतीतून दिला. मी अनेकांच्या जीवनाला आकार दिला. सरांनी कमवा व शिका या योजनेच्या माध्यमातून महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना स्वावलंबनाचे धडे दिले. काळातील त्यांच्या कार्याची दखल येऊन सन २०२२ मध्ये भारत सरकार व संरक्षण मंत्रालयातर्फे हा मधील सर्वोच्च पुरस्कार देऊन सन्मानित करण्यात आले. महाराष्ट्रात एकमेव ॲफिसर म्हणून त्यांची निवड करण्यात आलेली होती. भारत सरकार व संरक्षण मंत्रालय द्वारा बहाल करण्यात येणारा हा पुरस्कार महाराष्ट्रातील एकमेव देशात सहा जणांना दिला गेलेला आहे. ही तमाम लातूरकर व महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालयाच्या दृष्टीने सार्थ अभिमानाची बाब आहे.

सरांची मुख्य कार्य म्हणजे त्यांची ग्रंथसंपदा होय. आणि भूगोल विषयातील क्रमिक व संदर्भ ग्रंथांचे मराठी व इंग्रजी भाषेत लेखन केले आहे. आपत्ती व्यवस्थापन अशा दहा अनमोल ग्रंथाचे लेखन त्यांनी केले आहे. यांचे हे ग्रंथ अभ्यासकांच्या दृष्टीने प्रेरणास्रोत आहेत. याशिवाय स्थानिक राज्य, राष्ट्र आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील संशोधन पत्रिकेत त्यांचे शोध निबंध प्रकाशित झाले आहेत. त्याशिवाय त्यांनी श्रीलंका, थायलंड, अमेरिका व लंडन येथील आंतरराष्ट्रीय परिषदेत शोधनिबंधाचे वाचनही केले आहेत. यासाठी त्यांना विशेष फेलोशीपही देण्यात आली होती. त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा वेगळा पैलू विद्यार्थ्यांना नवोदित प्राध्यापकांना निश्चितच नवदिशा देणारा आहे. हे त्यांचे कार्य भुगोलाविषयी विशेष अभिरुची निर्माण करणारे आहे. महाविद्यालयातील त्यांचे विशेष कार्य म्हणजे या परीक्षा केंद्रातून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी त्यांनी केलेले विशेष प्रयत्न होय. या समितीच्या माध्यमातून त्यांनी हजारो विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेचे, व्यक्तिमत्त्व विकासाचे धडे दिले, यांच्या मार्गदर्शनामुळे २ आयएस ऑफिसर, ४ पोलिस उपअधीक्षक, २ उपजिल्हाधिकारी, १८ पोलिस निरीक्षक, १ विक्रीकर निरीक्षक, ऑफिसर, पोलिस व सैन्यात अन्य पदावर निवड झाली आहे. डॉक्टर गोडबोले सरांची व्यक्तिमत्त्व हे बहुआयामी आहे. बोल विषयाचे गढे अभ्यासक व संशोधक, उत्कृष्ट लेखक, पर्यावरण प्रेमी, सामाजिक भान व जाण असणारे व्यक्तिमत्त्व, स्पर्धा परीक्षा व व्यक्तिमत्त्व विकास केंद्रातून प्रशासकीय अधिकारी घडविणारे कुशल नेतृत्व, त्या माध्यमातून युवकांना शिस्तीचे धडे देणार प्रभावी नेतृत्व आणि सुंदर हस्ताक्षर व लेखनातून विद्यार्थ्यांवर भुरळ टाकणारे व्यक्तिमत्त्व असे हे अष्टपैलू, बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व असलेले डॉक्टर बाळासाहेब गोडबोले

हरात्कार व रात्काला यांच्यापासून उल्लळ दाकनार ज्ञाता न रुक्ख असा हूं
अष्टपैलू बहुआयामी व्यक्तिमत्व असलेले डॉक्टर बालासाहेब गोडबोले
सर आमचे ज्येष्ठ मित्र, मार्गदर्शक महाविद्यालयातील ज्येष्ठ प्राध्यापक,
नुकतेच प्रदीर्घ सेवेनंतर सेवानिवृत्त झाले. तरी ते ज्ञानसेवेत निरंतर
कार्यरत राहतील. सरांचे विविध क्षेत्रातील हे कार्य येणाऱ्या काळात
निश्चितच युवा पिढींना मार्गदर्शक व दिशादर्शक ठरेल.

प्रा.ज्ञानेश वाकुडकर वाकड्यात शिरु नका ...सत्य
असत्याशी मन केले ग्वाही |मानियाले नाही बहुमता ॥

राष्ट्रसंत तुकाराम महाराज मृणतात, ह सूत्र वरकरण साध आणे
सोपे वाट असले, तरी प्रत्यक्षात आचरण्याच्या दृष्टीने अवघड
आहे. बहुमताला नाकारणे आणि आपल्याच मनाच्या काट्यावर
स्वतःला तोलने ही का साधी गोष्ट आहे? परंतु तुकारामांनी हे
दिव्य सहजपणे केले; कारण आयुष्य समजाऊन घ्यायचे असेल तर
स्वतःशी प्रामाणिक राहिले पाहिजे. स्वतःला विचारवंत, कवी मृणून
समाजात मिरवणाऱ्या प्रा. ज्ञानेश वाकुडकर यांचा राष्ट्र महाराष्ट्र या
चॅनलवर लोकजागर मध्ये आकस भावनेतून आपल्या मालकाला
खूश करण्यासाठी श्रद्धेय ड. बाळासाहेब आंबेडकर यांच्या राजकारण
विषयी काहीव माहीत नसताना क ला क कविते प्रमाणे आंबेडकरी
राजकारण संपण्याच्या मार्गावर? हा व्हिडिओ ऐकला आणि त्यांच्या
बुद्धीची कीव करावीशी वाटली. हा माणूस किती बोलतो? काय
बोलतो? बोलताना त्याचे त्यालाच भान असू नये काय? ही किती
वाईट परिस्थिती आहे. हे ऐकून महाराष्ट्रात सामाजिक, राजकारणाची
किती पडझड होत आहे, याचे खूप दुःख झाले. हा अंक शास्त्राचा
प्राध्यापक शब्दांना कसा जाणून बुजून गग्भण करतो. हे सगळे
मुळात वाईटच आहे. असो. त्यांनी उपस्थित केलेल्या प्रश्नांना उत्तरां
देऊ या मुळात या विषयी टाईमपास करणे मला ही आवडत
नाही आणि कुणाचे मन दुःखेल हे ही आमच्या विचाराला पटठा
नाही. पण काय करणार खोटं खोटं बोलून गोल गोल फिलून
प्रसिद्धी कधी कशी मिळेल हा त्यांचा प्रश्न सुन्न करणारा आहे.
असो. मुळात या माणसाने चळवळीचे मोजमाप करण्याचा गुत्ता
घेतला का? की आंबेडकरी चळवळ संपण्याच्या मार्गावर आहे?
? असे मृणून, अरे बाबा तू कोण आम्हाला सांगणारा? तू कोण
लागून बसलास? एवढा कळवळा वाट असेल तर ये आंबेडकरी
चळवळीत आणि वाचव संपविण्या पासून. मृणजे मी नाही त्यातली
आणि कडी लावा आतली मृणजे कुणाच्या सांगण्यावरून व्हिडिओ
बनवायचा आणि साहित्यिक मृणून मिरवायचे, हे जमणार नाही.
कारण आंबेडकर हा आमचा ऑक्सीजन आहे. हा थांबविण्याचा
कार्यक्रम प्लीज थांबवा आणि तुमच्या सारख्या कहून ह्या अपेक्षा
नाहीत. राहिला प्रश्न मालकाचा. त्यांना मृणावं तुला भूमिका घेता
येत नसेल तर घेऊ नको; पण आव आणू नको, कारण हे बोगडी
राजकारण गेल्या अनेक वर्षापासून महाराष्ट्र अनुभवत आहे. कोण?
कोण? किती धुतल्या तांदळाचा आहे हे सर्वांना माहीत आहे.

दशताल कुठलाहा नवडणूक यताच वाकुडकर सारखे
सुपारीबाज विचारवंत अलीकडच्या काळात मतदान जवळ आले,
की पावसाब्यातील छत्री प्रमाणे उगवताना दिसतात.मुळात ज्यांना
आंबेडकरवाद आणि आंबेडकरी चळवळीचा इतिहासच माहीत
नाही.अश्यानी आंबेडकरी चळवळीच्या संदर्भात बोलण्याची काय
गरज? पण मालकाला कोण खूश करणार? .असे वैचारिक
सालगडी जबरदस्तीने शब्दांना गाभण करून आपला विवेक
बाजूला सारून आपल्या डोक्यात दुसऱ्याचा उसना मेंदू घेऊन
हा असा,तो तसा, त्यांनी हे करायला पाहिजे, त्यांनी ते करायला
पाहिजे हे सांगारे मोहद्य तुम्ही कोण? ज्यांना बाबासाहेब समजले
नाहीत.त्यांनी बाळासाहेबने विषयी बोलू नये. हा साधा विषय आहे.
ज्यांना एँड.प्रकाश आंबेडकर यांच्या विद्वते विषयी काहीच माहीत

नसताना त्यांच्या विषयी एवढी आगपाखड कश्यासाठी ? हा एक प्रश्न निर्माण होतो. मान्य आहे, तुम्हाला ज्यांनी रोजी रोटी दिली त्यांना खूश करण्यासाठी तुम्हाला हा खटाटोप करावा लागतो; पण कोणा विषयी तुम्ही बोलता याचे भान असायला पाहिजे राजे हो ! अहो सुरुवातीलाच तुम्ही म्हणाले ऐड.प्रकाश आंबेडकर हे बाबासाहेबांचे पणतू आहेत. तुम्हाला बाळासाहेबांचे आणि बाबासाहेबांचे नाते तरी माहीत आहे का ? आणि नातू आणि पणतू यातील फरक्का सुद्धा आपणास कळतो काय ? ही सर्व दिशाभूल कशासाठी आपण करता ? हे फार बालिश पणाचे वागणे आहे राजे हो ! याही पुढे जाऊन तुम्ही म्हणता ऐड.प्रकाश आंबेडकर, हे बाबासाहेबांचे कौटुंबिक वारसदार आहेत की विचारांचे वारसदार आहेत ? तुमचा अभ्यास कमी असल्याने आपण गोंधळात पडला, आमचे वारसदार हे तुम्ही आम्हाला कश्याला शिकवता वाकुडकर तुमच्या बोलण्यातून असे दिसून येते की, तुम्ही कुणाची सुपारी घेऊन बोलता ? येवढे आम्ही नादान नाही. तुम्ही फक्त बोलताना सांभाळून बोलायला हवे होते. तुमच्या बोलण्यातून एक आकस्मा दिसून येतोय आणि वरुन म्हणता सुद्धा बाळासाहेबांचे राजकारण हे संभ्रमित करणारे आहे. या विषयी तुम्हाला काय बोलावे, हेच मला कळत नाही. लाचारीची ही काही हद असते कविर्यं.

बाळासाहेबांना कोणत्या दिशेने जायचे आहे. त्यांचे आकलन काय आहे. या साठी तुमच्या सोबत आम्ही मीटिंग घ्यायला हवी काय ? आणि तुम्ही कोण लागून बसले आम्हाला प्रश्नांकित करायला. तुमचे बोलणे म्हणजे रेडचाच्या मुखातून वेद वदवून घेण्या सारखे आहे. तुम्हाला राजकारण कळत नसेल तर राजकारणावर

कश्याला बोलता. पुन्हा एक दोन कविता लिहून कवी समेलन गाजवा की आणि बोलयचे असेल तर तुमच्या मालकाच्यारा राजकारणावर बोला साहेब तुम्हाला कोणी रोखून ठेवले, त्यांनांदिशा दाखवा त्यांना भूमिका स्पष्ट करायला शिकवा तुम्हाला कोणी अडविले का ? पण तुम्ही जाणिवपूर्वक समाजात विष कालवून जातियद्वेश पसरवत आहात हे आम्ही खपवून घेणार नाही. तुमची विद्वत्ता तुमच्या कडे ठेवा प्लीज आम्हाला सळ्हे देऊ नका. तुम्ही कवी आहात, लेखक आहात म्हणून कोणावर काहीही आक्षेप घेऊन बोलाण्याचा गूता घेतला काय ? तुम्ही काहीही बोलावे आणि आम्ही चूप रहावे हे कुठं तरी थांबवा. तुमच्या सारख्याना शब्दांचे मार्मिक कळत नसेल तर त्या विषयी बोलताच कश्याला ? गड्या फोडण्याचा मुद्दा फारच तेल मीठ लावून तुम्ही स्पष्ट केला. या मध्ये तुम्हाला काय समजले ? या विषयी मलात तुमच्या प्रतिभेची कीव येते. राजे हो समजणे वाले को इशारा काफिहोता है. मीडिया मर्धील सर्वच पत्रकार आणि आपल्या सारखेवर विचारवत यांना कधी कधी सामाजिक भान नसते. सांगायचे तात्पर्य असे की अकोला येथे मनसे च्या काही कार्यकर्त्यांनी राष्ट्रवादीचे मिटकरी यांची गाडी फोडली हे वाईटच आहे. या विषयी प्रसारामाध्यमांनी बाळासाहेबांची प्रतिक्रिया प्रसिद्ध केली. मिटकरी, आव्हाड असल्या चिल्हर लोकांच्या गड्या फोडू नका फोडायचा असतील तर शरद पवार, देवेंद्र फडणवीस आणि उद्धव ठाकरेंच्या गड्या फोडा असे प्रसिद्ध झाले. थोडक्यात सांगायचे म्हणजे तुम्ही तर

खूपच मोठी लिस्ट सांगितली या विषयी तुम्हाला किती माहीत आहे. हे ही समजले; पण तरी तुम्ही यातील भावना न शोधता दंगल कशी होईल हे शोधत आहात. असो कविवर्य एखाद्या झाडा बद्ल जर तुम्हाला रोष व्यक्त करायचा असेल तर त्या झाडाच्या मुळाशी आपला राग व्यक्त करा फांद्यांना छळून काय फायदा आहे. म्हणून मी आपल्या सह येथील कर्मठ प्रवृत्तीच्या पत्रकारांना सांगू इच्छितो तुम्हाला नेत्याच्या मनातील भाव ओळखता येत नसेल तर त्यावर व्यक्त होऊ नका? समाजाला संभ्रमित कशाला करता.या प्रमाणेच वाकुडकर संभ्रमित करीत आहेत. आम्ही तबागाळातील विचार घटकांच्या विचार करतो.आम्ही स्वाभिमानाची लढाई लढतो. आमच्या माणसांना आम्ही जागृत करतो. आरक्षण बचाव यात्रा काढून येथील एस.सी.एस.टी.आणि ओबीसी बांधवांना त्यांच्या हक्काची जाणीव करून देतोय. म्हणून ही धास्ती तुमच्या मालकाने घेतली म्हणून तुम्ही बोलायला लागले, हे असे वागणे बरे नाही कवीवर्य.बोलतांना विचार करून बोलायला पाहिजे विचारांची लढाई विचारांनीच लढावे पोटाट कपटी विचार घेऊन तुम्ही बोलता ही फार समाजासाठी हानिकारक आहे. म्हणजे मी नाही त्यातली आणि कडी लावा आतली असो हा तुमचा प्रश्न आहे. मालकाला खूश करण्यासाठी एखादा व्हिडिओ बनवायचा आणि पाकाट घेऊन मोकळे व्हायचे आणि समाजाला संभ्रमित करायचे विचारवंताच्या नावाखाली हे कसे जमणार कवी शेवटी सोना सोना होता हैं। सोन्याचे किती ही तुकडे केले तरी त्याचे मोल कमी होणार नाही हे आपण लक्षात

घ्यावे.
 याही पुढे जाऊन तुम्ही म्हणाला मराठा आरक्षणाचा फॉर्मुला हा
 बाळासाहेब यांच्या कडे आहे फक्त आम्हाला सत्तेत येऊ दया तो
 आम्ही गरीब मराठा यांना देऊ हा विचार बळैकमेल करणारा आहे.
 तुमचे हे विधान किती बालिश आहे. हे तुम्ही तुम्हालाच विचारा आणि
 तुमच्या मालकांनी दिलेल्या आश्वासनाचे काय झाले? याचा ही
 अभास करा वाकुडकर भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या
 नातवाला बळैकमेल म्हणणारे तुम्ही कोण? नाही जनाची तर मनाची
 तरी वाटू दया साहेब. आपण काय बोलतो? कोणा विषयी बोलतो
 याचे भान ठेवा. तुम्हाला एव्हढेच वाटत असेल तर वंचित बहुजन
 आघाडीला सत्तेत आणप्यासाठी आमच्या सोबत या, मग गरजू
 मराठा बांधवांना आरक्षण आम्ही कसे उपलब्ध करून देतो ते बघा.
 मुळात तुमची भूमिका हिन आहे, तुम्हाला काय कळतील
 येथील सामाजिक भावना. कारण आपल्या सारख्या
 विचारवंतांनी महाराष्ट्राची वाट लावली म्हणून प्रा. ज्ञानेश
 वाकुडकर कृपया तुम्ही वाकड्यात शिरु नका !
 जय फुले, जय शाहू. जय भीम, जय सर्विधान...
 * * * * * * * * *
 -देवानंद पवार
 १९५८३५९६२८,
 छत्रपती संभाजी नगर.

-देवानंद पवार
१९५८३४९६२८,
छत्रपती संभाजी नगर

'या' गावात शेणाने केली जाते मारामारी; हजारो वर्षे जुनी परंपरा नक्की काय?

कुनुल: भारत हा विविधतेने नटलेला देश आहे. भारताच्या प्रत्येक भागात वेगवेगळ्या जातीचे, धमचे लोक राहतात. प्रत्येकांचे सणसमारंभ वेगवेगळे असतात. अनेक प्रकारचे सण त्या सणांची परंपरा वेगवेगळा असतात. असे काही सण आहेत जे काही राज्यांमध्ये त्यांचे केले जातात. काही सणांच्या चालिरीती तर इतक्या विचित्र असतात की त्यांच्याबद्दल एकेकल्यावर आश्वर्य वाटत. अशीच परंपरा अंध प्रदेशातील एका गावात प्रवलित आहे, जिथे उगाढी सणाच्या शेणाने लोक एकमेकांवर शेण फेकतात. या गावात शेणांने मारामारी केली जाते. लोक एकमेकांवर अस शेण फेकतात यांना ते तलवारीने वार करत आहेत त्यांच्यात युद्ध सुरु असत्यासारखे वाटते. असे म्हणतात की त्या गावातील जुनी परंपरा आहे. या परंपरेला येथीत लोक पिडाकला समरम शेणाने मिडाकला युद्ध म्हणतात.

पण मिळालेल्या माईतीनुसार, अंध प्रदेशाच्या कुनुल राज्यात कैरपल्या नावाचे एक गाव आहे. जिथे हिंदू नववर्षानिमित्त उगाडी नावाचा सण साजारा केला जातो. हा सण मोठ्या थाटामाटात साजारा करण्यात येतो. या दिवशी लोक त्यांची घेरे स्वच्छ करतात. घराबाहेर रांगोळी काढली जाते. नवीन कपडे घालतले जातात.

घराच्या मुख्य प्रवेशद्वारावर आंब्याची पाने ठेवतात. तेलाने मालिश करून घरातील सदस्य अंधोळ करतात. यानंतर लोक मंदिरात जातात आणि मित्रांना भेटतात.

पहिले दिवस उपासनेत जातो, पण दुसरा दिवस आणखी विचित्र होतो. या दिवशी गावकरी दोन गट तयार करतात. आणि मग एकमेकांवर शेण फेकतात. या गावात शेणांने मारामारी केली जाते. लोक एकमेकांवर अस शेण फेकतात यांना ते तलवारीने वार करत आहेत त्यांच्यात युद्ध सुरु असत्यासारखे वाटते. असे म्हणतात की त्या गावातील जुनी परंपरा आहे. या परंपरेला येथीत लोक पिडाकला समरम शेणाने मिडाकला युद्ध म्हणतात.

कशी सुरु झाली ही परंपरा? ही शेकडो वर्षे जुनी परंपरा असल्याचे येथील लोकांचे म्हणणे आहे. असे मानले जाते की देवी भद्रकाली आणि देव वीरभद्र यांचा विवाह होणार होतो. त्यावेळी भद्रकालीने लग्नातील विवाहात ही प्रथा सुरु झाली. असे मानले जाते की शेण खाल्याने लोकांचे आरोग्य सुधारते आणि त्या वर्षी गावात चांगला पाऊस होतो.

त्याला नकार दिला आणि सांगितले की, जर तो लग्नासाठी आला तर ती त्याच्यावर शेण टाकेल. दुसऱ्या दिवशी जेव्हा वीरभद्र लग्नासाठी आला तेह्वा भद्रकालीने गावकर्यांना शेणाने त्याच्यावर हळ्ळा करण्यास सांगितले. त्यानंतर दोहोरे देवी-देवतांचे अनुयायी एकमेकांवर शेणाने हळ्ळा करून लगाले. या घटनेनंतर देली भद्रकाली आणि वीर भद्र दोघांनी लग्ने केले. तेह्वापासून आंध प्रशासील कैरुप्पला गावात ही प्रथा सुरु झाली. असे मानले जाते की शेण खाल्याने लोकांचे आरोग्य सुधारते आणि त्या वर्षी गावात चांगला पाऊस होतो.

सांधेदुखी असेल, तर कोबीच्या पानांचा असा करा वापर; सूज, वेदना होईल कमी; वाचा तज्ज्ञांचा 'हा' उपाय

आरोग्याची काळजी घेण्यासाठी प्रत्येक जण अनेक उपाय करून पाहत असतो. मग त्यात घराच्या सुरुती उपाय, जुगाड किंवा हॅक्टिकासुर्दा समावेश असतो. अशातच पाठुडीची सांधेदुखी हा सामान्यात वृद्धापाकाळाचा आजार मानला जातो. पण, गेल्या काही वर्षात तरुणांमध्येही या समस्या दिसून आल्या आहेत. तर सोशल मीडियावरील एका पोस्टवर केलेल्या कॅमेनुसार 'कोबीच्या पानामध्ये सांधेदुखी' कमी करण्याची क्षमता आहे'; तर ही गोष्ट खरी आहे का? कसा करावा याचा उपयोग? याबद्दल आपण या लेखातून सविस्तर जाणून घेऊ. तर सोशल मीडियावरील एका इन्स्टाग्राम पोस्टवर कॅमेंट करण्यात आली होती, माझ्या हृदयातील वेदना कमी करण्यासाठी द३ व्या दिवसापर्यंत मी माझ्या हृदयाजवळ कोबीची पानांमध्ये गुंडाळती होती. त्यात जर मेयोनीज टाकावं, तर आणखीन प्रभावी ठरेल. तर, या दाव्यात काही तथ्य आहे का हे जाणून घेण्यासाठी दी इंडियन एक्स्प्रेसने तज्ज्ञांशी संवाद साधाला. हॉलिस्टिक पोषणतज्ज्ञ ईशा लाल यांच्या मते, कोबीमध्ये भरपूर जीवनसत्त्व व फायदेन्यूट्रिंट्स असतात आणि त्यात अंटीऑक्सिडेंट्स व दाहकविरोधी संयुगे असतात. जेव्हा तुम्ही कोबीची पान तुमच्या पायांच्या किंवा सांध्याच्या दुखाणाच्या भागावर कोबीची ठेचलेली पाने ठेवा आणि ती कापड किंवा पट्टीने बांधून घ्या. चांगल्या परिणामासाठी पाने सुमारे दोन ते तास किंवा रात्रभर तुम्ही ठेवू शकता. तसेच तुम्ही ही

नैसर्गिक उपाय आहे; ज्याचा आजी-आजोबादेखील उपयोग करतात. आपण या हॅक्टिक उपयोग कसा करू शकतो? मार्केटमध्यून कोबी आणल्यावर त्याची ताजी पाने निवडा आणि ती स्वच्छ करून घ्या. ती पाने खराब नाही आहेत ना याचीसुर्दा पडताळीन करा. पानांचा रस काढण्यासाठी रोलिंग पिन, लाटांने किंवा हाताच्या साहाने पाने किंवित कुरकरून व ठेवून घ्या. त्यानंतर तुमच्या पायांच्या किंवा सांध्याच्या दुखाणाच्या भागावर कोबीची ठेचलेली पाने ठेवा आणि ती कापड किंवा पट्टीने बांधून घ्या. चांगल्या परिणामासाठी पाने सुमारे दोन ते तास किंवा रात्रभर तुम्ही ठेवू शकता. तसेच तुम्ही ही

ठेवण्यास आणि वेदना कमी करण्यास मदत करतात. हिंट एड कोल्ड थेरेपी : वेदना होणाऱ्या अवयवांवर किंवा कोल्ड पॅक लावल्याने सांधेदुखीपासून त्वरित आराम मिळू शकतो. हे नैसर्गिक उपाय सांधेदुखीपासाठी मदत करू शकत करून असतील तरी एखाद्या नवीन उपचारांचा प्रयत्न करण्यापूर्वी तुमच्या वैयक्तिक डॉक्टरांनी बॉलून घेणे महत्वाचे आहे. तसेच आरोग्य सुधारण्यासाठी, आपण नेहमी योग्य तो आहार, नियमित व्यायाम, तणावाचे व्यवस्थापन करणे हेसुद्धा महत्वाचे आहे, असे पोषणतज्ज्ञ ईशा लाल यांनी सांगितले आहे.

प्रक्रिया दररोज चार ते पाच दिवस किंवा गरजेनुसार पुन्हा पुन्हादेखील करू शकता, असा सळ्या पोषणतज्ज्ञ ईशा लाल यांनी दिला आहे. सांधेदुखीपासाठी आणखी काही नैसर्गिक पर्याय हळ्ड : हळ्ड ही शक्तिशाली, दाहकविरोधी गुणधर्मासाठी ओळखली जाते. त्यामुळे आपल्या नियमित आहारात तिचा समावेश नक्की करा. आले : आल्याच्या चाहाचे सेवन करणे, रक्तातील साखरेची पातळी नियंत्रित करणे, केटोन्स तयार करणे व पचनास मदत करते, करणे हे त्याचे काय आहे. म्हणूनच शरीराच्या यांनी योग्य त्यांच्या अवयवांची काळजी घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. अयोग्य आहार, जास्त प्रमाणात मदत करून योग्य त्यांच्या अवयवांची काळजी घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. यांच्या आपल्या नियमित व्यायामात आपण नेहमी योग्य तो आहार निवडणे महत्वाचे आहे. शिळे आणि खराब झालेले अन्न खाल्याने यकृत खराब होऊ शकते. डाएट विलनिक जसलीन कौरांयांनी यकृत निरोगी ठेवण्यासाठी डिटॉक्सिफिकेशन होण्यास मदत करते. एका अस्यासाठी यकृत डिटॉक्सिफिकेशन होण्यास मदत करते. कॉफी एका अस्यासाठी असे दिसून आले आहे की, दररोज दोन कप कॉफी यांच्यावर यकृताचा आजार असलेल्या लोकामध्ये यकृताचा सिहोसिस आणि यकृताचा कर्करेग होण्याचा धोका कमी होतो. अस्यासानुसार यकृत सिहोसिसची शक्यता ४४ टक्क्यांनी कमी होऊ शकते. काळजी ओमेगा-३ फॅटी ऑसिड्स समृद्ध असते असलेले नरूस यकृत देखील डिटॉक्सिफिकेशन होण्यास मदत करते. तथापि, गिळण्यापूर्वी काळजी घेऊ तोंडां तांत बारीक होईपर्यंत चढळणे महत्वाचे आहे. सफररचं सफरचंदामध्ये पेक्टन हा घटक भरपूर प्रमाणात असते. त्यामुळे शरीराचे निरोगी ठेवतात. या भाज्यांचे सेवन केल्याने यकृत डिटॉक्सिफिकेशन होण्यास मदत मिळते. शरीराचे निरोगी ठेवण्यासाठी असे दिसून आले आहे की, दररोज दोन कप कॉफी यांच्यावर यकृताचा आजार असलेल्या लोकामध्ये यकृताचा सिहोसिस आणि यकृताचा कर्करेग होण्याचा धोका कमी होतो. अस्यासानुसार यकृत सिहोसिसची शक्यता ४४ टक्क्यांनी कमी होऊ शकते. काळजी ओमेगा-३ फॅटी ऑसिड्स समृद्ध असते असलेले नरूस यकृत देखील डिटॉक्सिफिकेशन होण्यास मदत करते. आॅलिव ऑइल आॅलिव हॉइलच्या वापराने यकृतातील चर्याची पातळी कमी करण्यास, रक्तप्रवाह वाढविण्यास आणि यकृतातील पातळी सुधारण्यास मदत करतात. तथापि, गिळण्यापूर्वी काळजी घेऊ तोंडां तांत बारीक होईपर्यंत चढळणे महत्वाचे आहे. सफररचं सफरचंदामध्ये पेक्टन हा घटक भरपूर प्रमाणात असते. त्यामुळे शरीराचे निरोगी ठेवण्यासाठी असे दिसून आले आहे की, दररोज दोन कप कॉफी यांच्यावर यकृताचा आजार असलेल्या लोकामध्ये यकृताचा सिहोसिस आणि यकृताचा कर्करेग होण्याचा धोका कमी होतो. अस्यासानुसार यकृत सिहोसिसची शक्यता ४४ टक्क्यांनी कमी होऊ शकते. काळजी ओमेगा-३ फॅटी ऑसिड्स समृद्ध असते असलेले नरूस यकृत देखील डिटॉक्सिफिकेशन होण्यास मदत करते. आॅलिव ऑइल आॅलिव हॉइलच्या वापराने यकृतातील चर्याची पातळी कमी करण्यास, रक्तप्रवाह वाढविण्यास आणि यकृतातील पातळी सुधारण्यास मदत होते. हिंद्या पालेभाज्या दैनंदिन आहारात हिंद्या पालेभाज्यांचा समावेश करणे गरजेचे आहे. त्यात पोर्टेशेम, मैंगेशेम, अंगेशेम व मैंगनीज असतात. ती शरीरातून विषकृत पदार्थ काढून टाकण्यास आणि यकृताचे आरोग्य चांगले ठेवण्यास मदत करतात.

गणपती बापाच्या आवाजीचे फुल म्हणजे जास्वंदी. जास्वंदीच्या फुलाचा वापर धार्मिक कार्यक्रमांमध्ये

नवी मुंबई बसपा च्या वतीने शासनकर्ती जमात बना, अभियानास सुरवात

नवी मुंबई / के.एच. हनवते :- बहुजन समाज पार्टी नवी मुंबई अयोजित शासनकर्ती जमात बना!..! डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी पाहीलेले स्पॅन प्रबुद्ध भारत अशोक सप्तरात्मा भारत साकार करण्याची जिम्पेदारी आपल्या सर्वांची आहे आणि म्हणून या अभियानाची सुरवात नवी मुंबईली आम्ही सारे ८५% वंचित बहुजन समाज एक होऊ महाराष्ट्राची सत्ता आपल्या हाती घेऊ! मिशन २०२४ या अभियानाची सुरवात घनसोली देशन पासून करण्यात आली आहे हे अभियान

संपूर्ण नवी मुंबईतील विविध ठिकाणी जाऊन जनतेशी संवाद साधणार आहे आसे या अभियानाचे उद्घाटन ठाणे जिल्हाध्यक्ष : संतोष भालेराव याच्या शुभ हस्ते झाले त्यावेळी त्यांनी आपली स्पष्ट भूमिका जाहीर केली. ते म्हणाले की डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी म्हटले आहे की जा आपल्या घरांच्या भिंतीवर लिहून ठेवा की मला या देशाची शासन कर्ती जमात बनायचे आहे! आणि त्याप्रमाणे

मान्यवर कांशीरामजी यांनी यु.पी. सारख्या राज्यात संघटन मजबूत केले व चार चार वेळेस आपले शासन निवडून आणले. बहु कुमारी मायावती यांना मुवादीच्या बालेकिल्यात मुख्यमंत्री बनवले आणि देशाच्या राजकारणात एक आपला वेगळाच दबदबा निर्माण केला. हे सर्व विसरून चालणार नाही जे उत्तर प्रदेशात होऊ शके ते महाराष्ट्रात का? नाही, बस आपला मतदार राजा बाबासाहेबांच्या आनंद उपकाराची जाणीव

ठेवून थोडाफार इमाने इत्बाबर आणि स्कायफिमानी राहीला तर नक्कीच महाराष्ट्राच्या विधान भवनावर निळा झेंडा फडकेल ..! तयावेळी प्रदेश कार्यकारिणी सदस्य विद्याधर किरतावडे, अऱ्ड. धनंजय माने (प्रभारी ठाणे जिल्हा), ठाणे जिल्हा महासचिव : राजेंद्र यजव्सार, नवी मुंबई जिल्हाध्यक्ष प्रा. दत्ता हेण्डे, उपाध्यक्ष अरविंद सिंगराव, विनोद धुरंधर (अध्यक्ष बेलापूर विधानसभा), प्रभारी ऐरोली विधानसभा उपेश राम, ऐरोली विधानसभा महासचिव : जीत बहादुर, मा. दिलीप कांबळे, प्रफुल्ल हंबडे, बापसेफ वे पगारे साहेब, सविन जाधव, संदेश कांबळे घणसोली सेक्टर अध्यक्ष, यांच्यासह अनेक कार्यकर्ते पदाधिकारी घोर्णे उपस्थित होते.

जिल्हास्तरीय हॉकी स्पर्धेत के. व्यंकटराव देशमुख महाविद्यालय, बाभळगावचा संघ प्रथम

बाभळगाव : दयानंद शिक्षण प्रसारक मंडळ बाभळगाव द्वारा संचलित कै.व्यंकटराव देशमुख महाविद्यालय, बाभळगावचा हॉकी संघाने जिल्हास्तरीय स्पर्धेत प्रथम क्रमांक पटकावला आणि विभागीय स्पर्धेमधील आपले स्थान निश्चित केले. दयानंद विद्यालय बाभळगावच्या क्रीडांगणवर क्रीडा व युवक सेवा संचालनालय महाराष्ट्र राज्य पुणे अंतर्गत जिल्हा क्रीडा परिषद व जिल्हा अधिकारी कार्यालय, लातूर यांच्या वतीने आयोजित जिल्हास्तरीय नेहुल हॉकी स्पर्धेत महाविद्यालयाच्या संघाने अंतिम सामन्यात ०-२ अशी आघाडी घेऊन प्रथम क्रमांक पटकाविला.

यशस्वी खेळाडू मध्ये कर्णधार अरमान गौस सुभेदर, उपकर्णधार रमण प्रशंसात माने, आदित्य विलास कांबळे, राजू मारुती कांबळे, विद्यासागर किशन संघापुढे, तुषार माधव भंड, लक्ष्मण भजनदास पाटील, विशाल दशरथ देशमुख, भरत पिराजी रानवेडे, शरद संतोष केंगार, अनुराग ज्योतिराम तोडकर या विद्याधार्याचा महाविद्यालयामध्ये प्राचार्य डॉ. दत्त देशमुख, उपाध्यक्ष अरविंद सिंगराव, विनोद धुरंधर (अध्यक्ष बेलापूर विधानसभा), प्रभारी ऐरोली विधानसभा

उपेश राम, ऐरोली विधानसभा महासचिव : जीत बहादुर, मा. कांबळे, प्रफुल्ल हंबडे, बापसेफ वे पगारे साहेब, सविन जाधव, संदेश कांबळे घणसोली सेक्टर अध्यक्ष, यांच्यासह अनेक कार्यकर्ते पदाधिकारी घोर्णे उपस्थित होती.

कार्यक्रमाला महाविद्यालयातील प्राचार्यापक, विद्यार्थी, शिक्षकेतर कर्मचारी मोर्त्या संख्येने उपस्थित होते. यशस्वी खेळाडू यांच्या हस्ते करण्यात आला. योवेळी मुख्याध्यापक सारिका माने, पंच साहिल समदरले, कार्तिक मस्के, डॉ. नरेंद्र देशमुख, डॉ. शाहराज मुले, डॉ. अभिजीत बादाडे, प्रा. चंद्रकांत मोरे, डॉ. अजित भांजी, प्रा. सुरेश बिराजदार, डॉ. अंगद कोते, हुनुमंत शिंदे, प्रा. संतोष कल्याणकर, प्रा. रोहन जटाळ यांची उपस्थिती होती.

कार्यक्रमाला महाविद्यालयातील प्राचार्यापक, विद्यार्थी, शिक्षकेतर कर्मचारी मोर्त्या संख्येने उपस्थित होते.

खा.अजित गोपछडे यांच्या नेतृत्वात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रा

आज अहमदपूर येथून होणार शुभारंभ

लातूर/प्रतिनिधी :- खा.अजित गोपछडे यांच्या नेतृत्वात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे आयोजन करण्यात आले आहे. या यात्रेच्या माध्यमातून वीरशैव लिंगायत समाजाच्या धार्मिक, सामाजिक शक्तिशाली, सहकार अशा विविध क्षेत्रातील सेवावरीने उल्लेखनीय काम करण्याचा समाज बांधवांना सक्षम भेटून खा.

अजित गोपछडे यांच्या सन्मान करण्यात आहेत आहे. २१ सप्टेंबर रोजी श्रीकेश

मुंगळवेदा या ठिकाणी यात्रेचा समारोप होणार आहे.

गुरुवार दि.५ सप्टेंबर रोजी १:१८ AM

करावा ही आमची प्रामाणिक भूमिका असल्याचे मत खा. अजित गोपछडे यांनी व्यक्त केले.

दरम्यान या सन्मान यात्रेच्या प्रारंभीच खा. अजित गोपछडे यांच्या सन्मान निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे. २१ सप्टेंबर रोजी श्रीकेश

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष रुपयांचा निधी देऊन ही यात्रा मार्गस्थ करण्यात असल्याचे खा.गोपछडे यांच्या वतीने कळविण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रात वीरशैव लिंगायत सन्मान यात्रेचे कार्यक्रम निधीतून राष्ट्रसंत शिवलिंग शिवाचार्य महाराज भक्ती स्थळाच्या सुशोभीकरण व विविध विकास कामांसाठी ३१ लक्ष र